

می‌دانیم که داستان این دو با هم متفاوت است اما می‌دانیم که به لحاظ اسطوره‌شناختی چقدر به هم شبیه‌اند؛ مسیح خون خداست و حسین صارا الله، هر جور که حساب کنید به هم پیوند خورده‌اند که بتوانید این را در ساحت اخلاقی و رفتاری نمایش دهید. چگونه بر بتان مرده سنگ بیفکنم حال آنکه بتان زنده بسر روی زمین‌اند. روز واقعه تداوم دارد و این یک اتفاق نیست و به همین دلیل تأثیر گذار است.

یاری: سال ۱۳۷۶ من فیلم کوتاهی به اسم آیه‌های ضمنی ساختم که فیلمی نو بود. فیلم می‌ساختیم و به بزرگانی مثل کیارستمی می‌دادیم تا نظر بدهند. کیارستمی درباره این فیلم چیزی گفت که شبیه چراغ هدایت شد. گفت اجازه بده به فیلمت که زمان به آن بخورد، اگر دیده شد و چرخید خوب بود. سوال شما را من این طور نگاه می‌کنم. چه فیلم‌هایی در حوزه تاریخ عاشورا ساختیم که این فیلم‌ها توانستند زنده بمانند و بشوند بخشی جدی از حافظه تاریخی این مردم. سالی که من فیلم کربلا جغرافیای یک تاریخ را ساختم، دردناک‌ترین سال عمرم بود. این فیلم زمان که گذشت خودش را نشان داد. برخی از منتقدان فیلم شور عاشقی می‌گفتند کاش این فیلم را می‌دیدید و نمی‌دانستند که فیلم من است. این فیلم را بارها و بارها نشان دادند و جاهای مختلف به نمایش گذاشتند. پس این فیلم زنده است. به نظر من درباره فیلم شور عاشقی باید بگذاریم که زمان از او بگذرد. این فیلم بعد از امسال حداقل چندین سال از تلویزیون پخش خواهد شد و مطمئن‌ام می‌رود و جزو حافظه تاریخی قرار می‌گیرد. من خوشحالم که به کمک تیمی که داشتم سالی پرچم امام را بلند کردیم که خیلی‌ها زمین گذاشتند. این فیلم هم عجیب و غریب نیست؛ یک حالی داشتیم و احساسی که تبدیل به فیلم کردیم. اما حالمان خوب بود. جمله‌ای بود که دائم به هم می‌گفتم. خیلی سخت بود. با اولین سوپرمارکت ۷۰ کیلومتر فاصله داشتیم. دو ماه و نیم سه ماه تمام وقت در بیابان بودیم. اسب طوری سمش را کوبیده بود به پای خانم موسوی که یادم نمی‌رود. این فیلم را الان بگویند برگرد و بساز و فلان قدر بگیر هم دیگر نمی‌کنم. اتفاقی بود و حالمان خوب بود. من نه می‌خواستیم روز واقعه بسازم نه از او جلو بزیم. فقط می‌خواستیم جزو کسانی باشیم که اسم حسین (ع) به واسطه این فیلم دوباره در دهان‌ها بچرخد. اما فیلمی را ساختیم که باور داشتیم و پشت آن مطالعات درست بود و نخواستیم با مردم وارد دروغ‌های جنگجویان کوهستان شویم. در کربلا امام کنار یاران بود و کنار امام به شهادت رسیدند، چه قشنگ‌تر از این. سختی اسارت پس از آن بود. و تازه قرار است نگذاری آن اتفاق خاموش شود. هدف مهم است. باید روی این موضوع مانور داد و این همان چیزی است که در فیلم روز واقعه می‌بینیم. همه این فیلم فلسفه است. امیدوارم بچه هیبتی‌ها برای دیدن روضه‌ای بیایند به سینما که قرار نیست شبیه همه روضه‌ها باشد.

یک تک ساز و یک سکانس به آن عظمت نیاز به مدیریت کنتراست دارد، به صورتی که مینی مالیزم کار در بیاید و هم صحنه اوت نشود و نگویند موسیقی چقدر لاغر است. پس مدل کار آقای یاری یک جور بود که من ۳۰ نوازنده را در آفیش داشتم که ممکن بود فقط از یکی استفاده کنم.

به لحاظ محتوایی هم تأکید آقای یاری بر روی سه موضوع بسیار مهم بود؛ اول آوای انسانی که من هم خیلی موافق بودم، دوم بحث خلوتی در عین ماکسیمال بودن در اکستر و سوم بحث همراهی که عرض کردم این سه تا در کنار اینکه ما یک جاهایی نیاز داریم که قضاوت نکنیم. شخصیت شمردر این کار قوی است و اصلا ضعف در او نمی‌بینید. در خیلی از فیلم‌ها این اصلا رعایت نمی‌شود. تم شمردر یک تم ضعیف نیست و به همین دلیل برای او ارکستر می‌نوازند. این در روایت محتوایی آقای یاری هست و ما با یک جریان فکری مواجه‌ایم. ساز ویولون سل هم برای حضرت زینت به کار رفته و هم برای شمردر چون هر دو قدرتمند هستند؛ یکی مست عشق الهی است و یکی مست شهوت و قدرت.

برای پایان این گفتگو یک سوال مشترک می‌پرسیم. فیلم‌های بسیار برای عاشورا خوبی ساخته شده و کارگردانان بزرگی اثر هنری خلق کردند. به نظر شما ماندگارترین

کار عاشورایی چیست؟ و دلیل این ماندگاری رادر چه می‌دانید؟

موسوی: قطعاً کار آقای بیضایی روز واقعه بوده است. یک مجموعه‌ای از بزرگان سینما با حضور بهرام بیضایی در این فیلم حضور دارند. تمام امتحان ما با کتاب‌های آقای بیضایی بود و واقعا دوست دارم با ایشان کار کنم. **حقیقت دوست:** در حوزه موسیقی، روایت به دلیل اینکه واقعه عاشورا هم باید از جنبه اسطوره‌شناسی بررسی شود و هم تاریخی و هیچ واقعه تاریخی الزاماً به معنای تأثیرگذاری عمومی در ساحت مذهبی نمی‌تواند دوام بیاورد مگر اینکه عقبه اسطوره‌شناسی داشته باشد. اینکه شما در شور عاشقی دو بار با جنبه‌های مسیحی روبه‌رو می‌شوید، تأکید بر همین نکته است. اسطوره جنبه آفرینش دارد و جنبه‌های مذهبی برخلاف افسانه. اینکه فیلمی ساخته شود مانند روز واقعه که حتی از گفتارهایی استفاده می‌کند که دائم ارجاع می‌دهد به ما که مسیح را امروز در نینوا به صلیب می‌کشند. ما